

SISÄLLYS

Saatesanat.....	4
Tärkeitä päivämääriä.....	5

FORMATIIVINEN ELI OPPIMISTA TUKEVA JA EDISTÄVÄ ARVIOINTI

Formatiivinen arviointi.....	6
Laaja-alaisen osaamisen ja monialaisten oppimis- kokonaisuuksien arviointi.....	8
Oppiainerajat ylittävät oppimiskokonaisuudet.....	12
Itsearviointi.....	14
Vertaispalaute.....	16
Pari- ja ryhmätyöskentelyn arviointi.....	17
Oppimis- tai arviointikeskustelun suunnittelu ja toteutus.....	18
Työskentelytaitojen arviointi.....	20
Käyttäytymisen arviointi.....	22
Arvioinnin suunnittelu, toteutus ja dokumentointi.....	22

SUMMATIIVINEN ELI OSAAMISEN ARVIOINTI

Summatiivinen arviointi.....	30
Osaamisen arviointi lukukauden, lukuvuoden ja opintojen päättyessä.....	32
Monipuolinen arviointi.....	36
Osaamisen näytöt.....	40
Oppilaan osaamiskartta.....	56

KOULUN JA OPETTAJIEN YHTEINEN ARVIOINTITYÖ

Koulun yhteisen arviointityön suunnittelu ja opettajan oman arviointityön suunnittelu.....	58
Koulun arviointikulttuurin kehittäminen.....	60

PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT.....	62
Suomen kieli ja kirjallisuus.....	64
Englanti, A-oppimäärä.....	68
Matematiikka.....	72
Biologia.....	76
Maantieto.....	80
Fysiikka.....	84
Kemia.....	88
Terveystieto.....	92
Uskonto.....	96
Elämänkatsomustieto.....	100
Historia.....	102
Yhteiskuntaoppi.....	104
Musiikki.....	106
Kuvataide.....	108
Käsityö.....	110
Liikunta.....	112
Kotitalous.....	114
Arviointisanasto.....	118
Muistiinpanoja.....	121

SAATESANAT

Arvioinnin suunnittelu- ja muistikirja on uudenlainen apuväline peruskoulun ja lukion opettajille. Kirja auttaa suunnittelemaan arviointia ja arvioimaan monipuolisesti. Teos kulkee helposti mukana koulutyön eri tilanteissa ja auttaa kirjaamaan arviointiin liittyviä tapahtumia.

Kirjassa on osat oppimista tukevan ja edistävän (formatiivisen) arvioinnin sekä osaamisen (summatiivisen) arvioinnin suunnittelulle, toteutukselle ja dokumentoinnille. Tietolaatikoissa tiivistetään keskeiset arvioinnin periaatteet ja toimintatavat. Muistiinpanoaukeamien apukysymykset ohjaavat pohtimaan muun muassa arvioinnin kohteita, tapoja ja ajoitusta.

Suunnittelu- ja muistikirja toimii myös opettajien yhteissuunnittelun tukena ja koulun arviointikulttuurin kehittämisen työvälineenä. Suosittelemme käyttämään tämän suunnittelu- ja muistikirjan rinnalla *Arvioinnin työvälinettä* (PS-kustannus), joka koostuu korteista ja suunnittelupohjista. Se on tarkoitettu sekä opettajien että eri-ikäisten oppilaiden käyttöön.

Tässä kirjassa käytetään tekstin sujuvuuden vuoksi sanaa oppilas niin perusopetuksen kuin lukiokoulutuksenkin oppijoista. Vaikka tämä suunnittelu- ja muistikirja on tarkoitettu muistiinpanojen tekemiseen eikä siten ole julkisuuslain (621/1999) mukainen asiakirja, ole erityisen huolellinen tehdessäsi listoja omista opetusryhmistäsi.

Najat Ouakrim-Soivio ja Anne Rongas

AUTA MEITÄ KEHITTÄMÄÄN ARVIOINNIN SUUNNITTELU- JA MUISTIKIRJAA!
ANNA PALAUTETTA: WWW.PS-KUSTANNUS.FI/KYSELY/ARVIOINTI

FORMATIIVINEN ARVIOINTI

Formatiivinen eli oppimista tukeva ja edistävä arviointi ohjaa ja tukee oppilaan oppimista. Useimmiten oppimista edistävä arviointi on osa luokkatyöskentelyä, jolloin opettaja ohjaa oppilasta hänen pohdinnoissaan kysellen ja keskustellen. Oppimista edistävä arviointi auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan, kehittämiskohteitaan ja edistymistään sekä havainnoimaan omaa toimintaa realistisesti. Lisäksi arviointi kannustaa oppilasta kokeilemaan, korjaamaan tai jatkamaan toimintaansa esimerkiksi itsearvioinnista saamansa palautteen avulla.

- Missä yhteydessä annat oppimista edistävää ja ohjaavaa palautetta oppilaalle tai opettamillesi luokille tai ryhmille?
- Miten annat oppimista edistävää ja ohjaavaa palautetta oppilaalle tai opettamillesi luokille tai ryhmille?
- Miten ohjaat oppilasta ymmärtämään antamasi palautteen merkitystä ja toimimaan sen mukaisesti?

Opetus-ryhmä	Annan palautetta seuraavista asioista (tiedot, taidot, edistyminen, työskentely, vuorovaikutus, jokin muu tavoite tai asia)	Annan palautetta seuraavissa oppimisprosessin tai työskentelyn vaiheissa

NAJAT OUAKRIM-SOIVIO – ANNE RONGAS: ARVIOINNIN SUUNNITTELU- JA MUISTIKIRJA
NÄYTESIVUT KIRJASTA © PS-KUSTANNUS & TEKIJÄT

NAJAT OUAKRIM-SOIVIO – ANNE RONGAS: ARVIOINNIN SUUNNITTELU- JA MUISTIKIRJA
NÄYTESIVUT KIRJASTA © PS-KUSTANNUS & TEKIJÄT

NAJAT OUAKRIM-SOIVIO – ANNE RONGAS: ARVIOINNIN SUUNNITTELU- JA MUISTIKIRJA
NÄYTESIVUT KIRJASTA © PS-KUSTANNUS & TEKIJÄT

NAJAT OUAKRIM-SOIVIO – ANNE RONGAS: ARVIOINNIN SUUNNITTELU- JA MUISTIKIRJA
NÄYTESIVUT KIRJASTA © PS-KUSTANNUS & TEKIJÄT

NAJAT OUAKRIM-SOIVIO – ANNE RONGAS: ARVIOINNIN SUUNNITTELU- JA MUISTIKIRJA
NÄYTESIVUT KIRJASTA © PS-KUSTANNUS & TEKIJÄT

OPPIMIS- JA ARVIOINTIKESKUSTELU

Valmistaudu arviointikeskusteluun	Omat merkinnät
Olen lähettänyt kutsun huoltajille.	
Olen lähettänyt arviointikeskustelu- pohjan huoltajille etukäteen tutus- tuttavaksi.	
Olen käynyt oppilaiden kanssa läpi teemat, joista on tarkoitus keskus- tella.	
Oppilaat ovat tehneet itsearviointin, joka voi toimia keskustelun pohjana.	
Oppilaat ovat pohtineet oppimisen tavoitteita, joita keskustelussa käsi- tellään.	
Arviointikeskustelulle laadittu loma- ke tai pohja on valmiina keskustelu- ja varten.	
Olen pohtinut etukäteen, miten käy- tän arviointikeskustelupohjaa yhtei- sesti sovittujen asioiden kirjaamiseen.	
Olen suunnitellut etukäteen, mihin arviointikeskustelupohjat tallennetaan ja missä yhteydessä niihin palataan.	

OSAAMISEN NÄYTÖT

Kerää tähän ryhmä-, luokka- tai opintojaksokohtaisesti, mitä osaamisen näyttöjä edellyttät oppilailta.

[illegible]